

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

ЦІНА ОДНОГО ПРИКІРНИКА
20 сот.

На території трьох східно-галицьких воєводства було у пересні кругом 75.000 осіб, що працювали в товарній торгівлі. З того на греко-католики (себ-то Українці) припадає кругом 2.000 осіб, на римокатоликів (Поляків) — 6.600 осіб, на мейсесового віросповідання (Жидів) — 66.200, решта на інших. На кожному воєводстві торговаці-Українці розподілюються так: львівське — 1.123 осіб, станіславське — 30 осіб, тернопільське — 365; Подлянське — 5.260, станіславське — 378, тернопільське — 756; Жиди: львівське — 36.116, станіславське — 14.034, тернопільське — 16.006. Це тільки одна позиція з широкої рубрики: торгівля і обезлюднення. Однак вже ця одна позиція є незвичайно багатомовна. Дві тисячі осіб у товарній торгівлі, найбільш зисковій діяльності, де продуктивності і солідності капітал поведуються пересічно кожного четверті річка — це справді страшний цифр! Яка кричить про нашу примітивність, пероводність, недорозвиток. Дві тисячі осіб на три з половиною мільйонів українського населення, в країні, так щедро наділений природою, в країні, якої національна свідомість українського населення стоїть найвище. Ця цифра доказує, що ми в своїй загальній політиці пливали поверх, що ми не сягнули вглиб народний гущі під соціально-професійним оглядом, що ми не вміли створити наймисткішого, найпродуктивнішого, а при тому розмірні найбагатшого елементу, не говорючи вже про те, що ми не дали ренаселенні країни нових варстатів праці. Купецтво — це елемент, що через нього бистрою хвилею переходить пливкий гріш. Очевидно, купець — вже по своїй психіці — є примушений рахуватися з ним так, як gleba: adscipis, себ-то з бороби і навіть прищавована до своєї нужденної місячної плати бюрократична інтелігенція. Нарікаємо — зовсім слушно — на упадок нашої культурної творчості. Однак, хібаж може бути інакше, коли вона не має своєї національної матеріальної бази, коли ми посередньо даємо основу польсько-жидівській культурній творчості, двигачи на своїх плечах 75.000 чужинних торговців, будучи їх не тільки неконсументами? А це тільки

торту, а в наслідок конкурентних цінь в кооперативних складах закупівлі були й Жиди обніжувати ціни в своїх складах. Свід що згадує, що в цій тій кооперативній акції беруть живу й діляку частку місцевої селянщини (з великою однією, па- роху двоох розділів гримих сіл, котрий відомий від всякої праці в кооперативі з тої причини, що в складі Народної Торговлі в Косові (теже в кооперативі) є на продаж брошура проти цебрату...)

Рівночасно з кооперативною акцією розпочався Кругок Рідної Школи в Косові ланною просвітню акцію. Вже від року ланною організатор Рідної Школи кожного місяця збирає в цім повіті доброді- тельні грошеві датки, які в цілості відси- лано до каси Головної Управи. Ті доброді- тельні датки показались невідповідними з тої причини, що деякі одиниці, не чуючи над собою ніякого примусу, або зовсім відмовлялись від жертвеності, або жер- твували коти, невідповідні до свого ма- ткового стану. Крім того виявились конче- на потреба скінчити з дилетантською про- світньою роботою і понести в дім ко- сівської повіті організовану освітню працю. Фонди, потрібні на удержання окремого просвітнього організатора, можна здобути лише збільшеною жертвеністю населен- ня. Складаючи в тій цілі просвітній анкету рішуча утворити при повітовій Кругок Рідної Школи окрему організаційно-освіт- ню комісію, в якій склад увійшли пред- ставники всіх кутів населення. Завданням цієї комісії є надавати напрям просвітній праці в цілому повіті, як також зякати до- бродітних людей до складання доброді- тельних даток на просвітні цілі на основі часткової спроможності даної одиниці. До тих одиниць, які відмовлялись би зов- сям від сповнення свого обов'язку, має примінитися відповідне поступовання.

М. М.

3 судової салі.

Методика слідчої поліції.

Перед кількома днями ставили перед окремими карним судом у Львові Михайло Станігет і Михайло Островський з Бартатова, повіт Городок Ягяй, обвинувачені за злочин крадіж і злочин діаре- го убиства поліцейця державної полі- ції, Адама Дембінського. Обвинувачення ґрунтує в тім напрямі, що Станігет і Остров- ський, приховлені на краді, стріляли на Дембінського, а Дембінський втрутав життя лише завдяки щасливому випад- кові.

Командант постерунку з Бартатова К. Чарнушка, який вів в цій справі полі- ційні докозання — з'явив в суді перес- луханий як свідок, під присягою, що один з обвинувачених, а саме Михайло Станігет, признався перед ним під час переслухання, що саме він, Станігет був тим, який допустився і крадіж і наміреного злочину убиства на Дембінським. Знання Станігетів списав Чарнушка до протоколу, а Станігет цей протокол добровільно під- писав. Так з'явив Чарнушка.

Станігет заперечив свою вину. Боро- нився в той спосіб, що не стріляв і не поповнив крадіж. Заперечив минає при- знання на поліції, заявив Чарнушці, що Чарнушка сфальшував поліцейський протокол і що підпис на протокол вивисся Чар- нушка від нього, Станігет, католіком — а Станігет не знав, що є написано в про- токолі, бо протокол йому не відчитано. Позатим наказав своє ділоб'я з критич- ного вечора.

Кои адвокат Чарнушка боронився перед замітками Станігетів в той спосіб, що по- казався на свідках, постерункових Дем- бінського і Хмельовського, які мали бути присутні при признанні Станігетів. Одначе- гі, переслухав як свідки, не potwierdili знання Чарнушки. Позатим ствердив суд, що переслухання Станігетів відбувалося без свідків і що на протокол переслу- хання брах підписи якнайбудь свідків.

Суд ухвалив обох обвинувачених від- вини і карі, підчеркуючи в мотивах ви- року, що обвинувачені знов неосорван- де, бо обвинувачені наказали цілковито свою невинність. Обвинувачених боронив чав. Шевчук.

Відомин подій з 1918 р.

§ 190.

Дня 30. IX. ш. р. ставав перед судом лискижний у Львові Іван Бедрило, го- сподар з Оброшню, пов. Городок, обви- нувачений за злочин грабунку, на особи толькіста Малура Микільського, якого мая допуститися як український жовнір в тисюкладі 1918 р. в той спосіб, що під загрозом кріса здер з Микільського курт- ку коло Зимної Води і дав її своєму під- зладному жовнірові, який не мая тоді гетьманського одягу. Микільський твердив, що пізнав Бедрилу по його характеристичній лосі і своїм званням, зложеним перед судом, зарисював. Обвинувачений не признав- ся до винку, а суд присяжних по короткій нараді з'явив Бедрилу і голосами від- вини. Боронив д-р Шевчук Семес.

Нові книжки й видання,

КНИЖКИ:

1. Сичківський: АРХІТЕКТУРА СТАРО- КНЯЗІВСЬКОЇ ДОБИ (X—XIII ст.). З 78 ілюстраціями. Прага 1926. Український Гро- мадський Видавничий Фонд.

Д-р мед. В. Гармаш: ШКІЛЬНА ГІ ГІГІЕНА. Короткий курс для студентів

і учителів. З 19 малюнками К. Антоновича. Прага 1926. Український Громадський Ви- давничий Фонд. Зт. 144, всх. 8.

Полодимир Островський: ХРЕСТ ОЦІЯ ВАСИЛЯ. Повість з життя волинського духовенства. Варшава-Холм-Рівне-Луцьк, 10-б. Наказом видавництва „Наша Ве- сідка“. Ст. 102, мал. 8.

Радян Славинський: ВЛУКАННЯ ВЕ- ЛИТНІВ. Оповідання. „Нова Доба“. Львів, 1926, ст. 32, мал. 8.

Zajia Kiarardhena: SLOWAKOIFILSTWO W LITERATURZE. PO-SKEI lat 1900 do 1948. Warszawa, 1926, ст. 302, всх. 8.

Tomasz Panufnik: SZTUKA LUTNICA. Sztuka nad bnoowa instrumentów wmuco- wych. Wydawnictwo Kasy im. J. Miodow- skiego. Warszawa, 1926, ст. 179, 8.

Stanislaw Janusz: ZOOON SAMONA. Po- emy z ryczących czasów Słowian. Łomża, 1926, ст. 54, 16.

ЖУРНАЛИ:

НИВА. Рік XXI, ч. 7-8. Зміст: Propter enim. — о. д-р Г. Костельник: Психологія мри. — Що говорять американські протестанти про себе? — о. Вол. Ласко: Душапастір і виноги часу. — Спомини про підготовлявання 300-ліття берестейської унії. — о. М. Чорнота: Кооператив і ду- ховенство. — о. П. Дз.: Про звання і завдання організації священного жіноцтва під теперішню пору. — З душапастір- ських крутв. — Хто є ворогом диків? — Нові книжки. — Вєсична. — Проловида.

ЕВАНГЕЛЬСЬКИЙ РЕЛІГІНО-ПРО- СВІТНИЙ ЧАСОПИС. Рік II, ч. 9. Зміст: Закріпачення церкви є закріпачення на- роду. — Чи релігія є приватною справою людини? — Штудисти. — Іван Вікфір. — Дещо про релігійне життя на Придніпр- ській Україні. — Студія Біблії. — Життєві засади свангеліків. — Зі спостережень Американців. — Хрещення св. Духом. — Іван Вишеський. — Парадокс легісла- турні. — Дещо про шутки назови. — Із листування з гр. кат. священником. — Роз- мова вченого з пастушком. — Дописи. — Новинки. — Оголошення.

НОВА ХАТА. Рік II, ч. 10. Зміст: М. Ф.: Рік праці журналу „Жіноча Доля“. — А. Т.: З дороги в Градо. — Виступ п. М. Сабат-Сирської. — Н. М.: Дошмильність вищих жіт. студій. — Курси для освітніх інструкторок. — Ол.: Фахово-доповнююча діл. школа у Львові. — Жінки в „Союзі Народів“. — Трістан Бернард: Послідки. — Д.: Трагедія молодіжної. — О. Вер: ? — Ст. К.: Модн. — Народний стрій. — Український ярмарок. — Зякмування квітв. — Консервування яри. — С. Мій- ська: Бульба на зиму. — Що варити? — 9 сторін ілюстр. додатку.

МОЛОДА УКРАЇНА. Рік IV, ч. 7-8. Зміст: Мих. Середя: Так говорив хатин Мурат-Сейб. — Богдан Левицький: Невідомий герой. — Іван Мельник: Вразливі з Камчатки. — А. Лотоцький: Одисей мистецтва. — Д-р К. Вєстгоф: Гнізда під водою. — І. Олександр: Кілька вражів з подорожі по Конгу. — Яр. Мандюкова: Прогулянка в Почаївську Лавру. — Творчі культури німецького народу. — Цсар і муха. — Вєсична. — Додаток: Діки завіри.

МОЛОДЕ ЖИТТЯ. Рік VI, ч. 7 (36). Зміст: Сірий Лев: Минає літо... — Орліне Перо: Поворот Медежего Серця. — Кусоніс: Перебіг Прута. — Сам Олень: Обласний пластовий табор на Соколі 1926. — А. Сербін: На економічну тему. — Б. Кравчик: Журнал. — М. З.: Український пластовий табор біля Подебрад. — З пла- стового сайту. — З нашого життя. — 45-ий пл. курів в Павелці. — Вісти з В.П.К.

УЧИТЕЛЬСЬКЕ СЛОВО. Рік XIV, ч. 10. Зміст: Шкільні бібліотеки. — З новим шкільним роком. — Дати учительству по- садити. — Міз: Світлина. — Мих. Зубер: Пам'ятні діл. — З Ворохта. — Вусай: Пан Подільський. — З руку Окружних Відділів. — Під розгалу. — Хроніка. — Касовий звіт „Краєвої учт. Спілки“. — І. Лабай: З літ-ратурних нови для молоді. — Ів. Юдичин: На маршісці „нашого“ дихоліття. — Оголошення.

ВІСТИ З ЛУГУ. Рік I, ч. 3. Зміст: Не хилайте в-з. прапора! — М. Сердичий: На Біл-церквській Січі. — Як книги мая мати „Луг“ і як їх вести? — Д-р Ф. Смет- лаха: Значіння народних ігор для ви- ховання тіла молоді. — В Луговий сімі. — Лугове свято Рогатиниці. — Технічні прилади для пожежників. — Пляш праці на жовтень і листопад.

ГОСПОДАРСЬКО-КООПЕРАТИВНИЙ ЧАСОПИС. Рік V, ч. 39 і 40.

GEOS NAUCZYCIELSKI. Tygodnik. Centr orgao Związki polsk. naucz. zskół powoz Rіk X, (XX), ч. 21, і 22.

† Посмертна згадка.

Олена з Бачинських Нижанків- ська, вдова по бл. п. о. Остані Нижан- ківським, відомий композитор і громад- ському діячеві, що загинув невинно і без суду під польськими кулями в р. 1919, по- мерла 4. жовтня ц. р. Помина, вірна товаришка свого незабутнього му- жа, була вичуючою відомою дічка бл. п. Юліана Лаврівського. Покинула цей світ, зачинаючи в минулість, коли спільно зі своїм трагічно померлим мужем працю- вала на народній ниві, коли діяла з ним радіоці і смутки, коли віра в державне воскресіння народу радістю опромінюва-

ла її чоло. А замість воскресіння, ворожі кулі забрали її все найдорожче включно з товаришем життя.

Поїїня оставила трох синів, з яких як композитор визначився вже д-р філ. Нєстор. Другий син Степан бере живу участь у студентському житті, а третій Богдан є студентом агрономії.

Похорони Поїїної з одночасним пере- несенням тілених останків бл. п. о. Оста- ні Нижанківського відбулись в Стрию, в середу 6. ш. м. при великому здані на- роду, який на вісний сон супроводжав най- кращу подругу і помічницю славного ко- мпозитора і визначного народного робіт- ника. — В. І. П.

Надія Головацька, донька Томи і Галі з Рибаків, абсолютника учительсько- го семінара, померла по короткий недугі, дня 26. вересня 1926 р. в 19. весні життя в Майдані коло Сєдінці. В. П. П.

ОПОВІСТКИ.

Український Наддніпрянський хор під управою Петра Басєвсько- го у складі 30 осіб вступає:

Четвер 7.Х. Львів. Пятниця 8.Х. Львів. Субота 9.Х. Яворів. Неділя 10.Х. Яворів. 193 47-?

„Український Національний Хор“ під управою Дмитра Котка:

б. А. Розвадіа. 529 3-?

Кутн. Дня 10. жовтня ц. р. відбудеться в Кутах свято 30-літнього істнування чит. „Просвіти“, на яке виділа читальні й місце- ве українське громадянство запрошує всі українські товариства і громади до ла- скарвої участі. Початок святв в год. 10-й рано. — Степан Гуцуляк, голова.

Загальні Збори Кругжа „Рідна Школа“ УПТ. в Тернополі пересуєно з 3. жовтня ц. р. на день 17. жовтня 1926. в салі „Міщанського Браства“ в 3. год. пополууді з тим самим порядком денним. За Старшинну Кругжа: д-р Степан Баран, голова, д-р Гиряк Никіфор, секретар.

Замість квітв на домовину бл. п. Тараса Коссака зложила на „Рідну Шко- лу“ Іп. Кічоровська Емілія з Дорогочля 10 зол. За жертву щиро дякує Головна Управа „Рідної Школи“. 665

ДРІБНІ ОГЛОШЕННЯ.

УРЯД ПАРОХІЯЛЬНИЙ СТОЯНІВ п. тою потребує дірігента-інструктора хору і можливо оркестра. 650 3-3

БІМНАТА для двох напючок з харчею або без в інтел. рідні. О. Р. Адмінстр. „Діла“. 662 2-2

ОТСИМ уважність у крадену ві- ському книжку виставлену через П.К.У. Львів, на назиско Іосиф Гураль ур. 1890 р. в Калінішві п. Бібрка. 668 2-3

ЕМЕРІТ, першорядна сила канцелярїяної і табулярної, прийме відповідне зяк- нєтє. Ласкаві оголошення до Адмін. „Діла“ під „Совістїни“. 666

ВДОВА 35 літ власнїтелька реальности шукає товарища життя урядника від 35 до 50 літ. Оголошення до Адміністра- цїї „Діла“ під „Осінєня“. 668

ДО ЗАМІНИ парохїя Голгоці коло Пі- даєш за пасохію хочби о меншій до- таші, однак близько міста з середними школами, зягладно з стацією залізничною в містї без зягладу на дієцельний при- належність. — Уряд парохїяльний в Го- лгоцах п. Іосо. 669 1-4

СОПІЛНИЙ коніпїєнт з провінціально- ною практикою прийме сєчас занятїя. Зголошення: Судоговусь, канцелярїя Д-га Łuckiego, Włocław. 674 1-3

ПОШУКУЮ лекції на селі Кошіа Воло- димир правник Сколе. 677

ПОШУКУЄ лекції на селі з клас гімн. або народних Мадай правник Вільш- ни п. Красчин. 676

ОГЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

КУПНО — ПРОДАЖ — ЗАМІНА „МОЮШКО“ фортепїанів і пїанін

Львів, вул. Зіморонича 10. Тел. 35-54. 675 1-8

ОГЛОШЕННЯ.

Повідомлює, що з дням 15. жовтня ш. р. обніжуює процентну ставку на вкладов до обороту зі забезпечення во- лютн на

8 прц. (вісім від ста) з піврічною капіталїзацією.

„ЦЕНТРОСОЮЗ“ Львів, Зіморонича 20.

Ч. 49/267. Львів, 4. жовтня 1926. Ринок 39 (вл. діл).

Від „Труда“.

Масно честь повідомити наше П. Т. Громадянство, що лаші:

ВІДДІЛ СУКОМІ дав нову управ- телську, а саме довільну правлінняю фір- ми „Братів Вроцьких“ у Львові, а в часі еміграції першорядних фірм у Відні.

ВІДДІЛ БІЛЛЯ оставе даліше в випро- бованих руках дотеперішньої управнїтель- ки. Робітниця працює в нас кількадецять, учениць кількадецять. Всім їм треба дати хлїб і науку. Про це не повинно наше громадянство забувати і нас не ошанте. Ціни лаші справді дешєві, і нас не ошанте. Уважно всяку, хочби і найкращу.

ВІДДІЛ ШКІЛЬНИЙ розпочинає з 15. жовтня 1926. з міс. курсу крою су- часної і білїя та курсу трикоствастї і м. артистичних робіт (модїєвїстї).

ВІДДІЛ СКЛЕПУ зяосмотренїя в по- лотна, додатки, ятки до шитїя і виш- панїя і м. Наші вироби виставлено на П. „Українським Ярмарку“ в Станїславові.

Управа Жін. Спїлки „ТРУД“ у Львові. 660 1-3

Загальні збори

Кругжа УПТ. ім. Ганни Баранінок у Львові відбудуться в вєдїлю дня 10-го жовтня 1926 о 4. год. пополууднї в коїнатах школи ім. Т. Шевченка, Мохнацького 12.

Днясний порядок:

1. Відкриття зборів.
2. Відчитання протоколу з посїдїжкв Загальних зборів.
3. Зявідомлення з діяльности Старшини: а) секретарської, б) касової, в) Контрольної Комісії.
4. Удїлення абсолюторїї уступаючїм Старшинї.
5. Вибір нової Старшини.
6. Вибір делегаток на Загальний Зїзд Товариства.
7. Реферат: Жїноцтво в культурно-освітній праці між народом.
8. Внесення і запїти.

Накопїб о 4-й родинї не зібралось від- повідне число членів відбудуться Збори о 5-й год. без огляду на скількість при- сутних членів.

646 За Старшинну Кругжа: 2-3
Вєг. Макарушкова Т. Ліщинська
голова. секретарка

Подяка.

Всім, що в часі недуги і в похоронах нашого Батька і Дїда, Титв Зячєвського, прийшли нам з радою, помічю, чи поті- хою, складаємо отсєю дорогою сєрдечна- ми Спасибї. З глибокою вдячністю відпо- могося до старенької Добродїїлки, п. Ча- чєльської, п. раднїкової Гузарєвої і п. іш- жєнєрової Шварцовой, та павлв Баркового і начальнича Корнїєвського, котрі в най- тяжких хвїлах все були готові до помічї і багато причинилися до того, що жмїм фізичних труднощєй, хорий мїг мати ви- годнї і належну опіку лікарську. Дякуємо парохїю, о. декановї Ганушевському, о. пр- ф. Фігольовї і о. Сохадцькому за ула- дїження гарного гуцульського похорону з Дорї, та за щирї слова прашання нашому Дорогому Помершюму. І Вам брати Гуцу- ли Спасибї за Ваше щирє сєрце в послїд- нїй послужї Ісусу. Дякуємо зявїським От- цєм духовним за відправлення тіла до родинної гробнїци на дїчєвськїм кладо- вищі, а то Впр. оо. прелатів Томовичєв і Пясецькому, оо. совїтїкам Стефанов- чєві і Громнїцькому, о. канонїку Бачи- ському і о. Семчїшиновї. Дякуємо рївно- всім прїятелам і знакомим Помершого, що своєю участю в похоронах вшадували Ного памкть.

Родина.

Ширїть наш часопїс!

ЕЛЕГАНТ терпентинова паста — до обуви —
ФРАНЦУСЬКА МАСА до фротерування — підлоги —
ВАСЕЛІНА ЖОВТА, ЧОРНА до шкір, упряжи і кіських копїт в бочці і бляшаних пуделках поручас
О. ЛЕВИЦЬКА і С-ка п'явїя кордєцького ст.

Чортків. (Прости їм, бо не знають, що роблять!) Майбутній історик «Вертепу», зокремаючи відзнаку козаком, матиїм чималий клопіт із — будь-що-будь цікавим — нішею наведення «ридавано-святочиним» документом. У всіх культурних нагородах водиться з давни давна традиційний звичай гуртового співання пісень-колядок з нагоди свята Різдва Христового, чи то по хатах, чи під вікнами, при чому люде також по братньому злучає(а) та тим ідеальні за гарини сила, обдаровують співачку «чим хата богата», що власне становить так зв. коладу (kolada, koladskent, — «влада») нікто абсолютно там не гуртується, що там собі весели співачка з тою колядою зробиють. Між українським народом, без огляду на партійно-станови ріжницю, приймає позначальні зміни цієї передачі цілої колади «Різдні Шко-ди» (власне, в Чорткові, а воно

одлате ріжницю, що коледі не судилося
длати Фінансовим ділом Р. III. Але по-
мандрувати на процент до певного
депозиту — гарно і зацікавлює. І
сиріє він по білому світі спокійно во-
дяться. Але в Чорткові — та як швидко!
Зрештою хай говорить — за себе доку-

Dziennik w Warszawie. Oraz-
dzeniem z dnia 7. IV. 1928. L. 216/p. uza-
ło Pan... Zarówno w Częstochowie...
przekazał z 32. rozporządzenia ministra
jajnego z 19. I. 1833. Dz. u. p. Nr. 10. po-
wołanego przez zbieranie składek (??) bez
pozwolenia władzy i zasądziło na zasądziło
rozporządzenia ministerjalnego z 30. wrze-
śnia 1897. Dz. u. p. Nr. 198 na grzywnę
w kwocie 5 złotych, a w razie niezapła-
ty na karę 1-dniowego aresztu. — Urząd
Województwa w Łomżyńskim instancji z dnia
27. I. 1926 L. B. P. 841 nie uwzględnił re-
kursu Pan... przeciw powyższemu orze-
czeniu i zasądził orzeczenie zatwierdził jako
prawie uzasadnione w postawieniach
rozporządzenia ministerjalnego z 21. maja
1833. L. 3614/p. Zh. u. p. Nr. 80 str. 180
r. 1833 (sic!), w myśl którego zbieranie lub
urządzanie składek pieniężnych na jak-
kolwiek bądź cele jest bezwzględnie wzro-
cone bez pozwolenia Prezydyum Nami-
stów lub też w myśl §. 42. rozp. min. z
19. stycznia 1833 Dz. u. p. Nr. 10. bez po-
zwolenia ministerstwa Starostwa, o ile zbier-
anie składek obejmuje teren jednego po-
wiatu. — Od niniejszej decyzji niema dals-
szego środka prawnego w administracyjnym
loku instancji. — O tem Pan... zawiada-
miam z wznowieniem, by oświadczyć
w kwocie 5 złotych udeśli kaskarny grzywny
Urzędzie gminnym w Węgrzynie na rzecz
funduszu ubogich gminy w Węgrzynie.
Starosta w m. Olsztynie

Повільнюючись на цім перестарім, підом приватним «розпорядком» С.П.Австрій, адміністрації влади для злибнення самоволю польської поліції не тільки апробують факт неправної конфіскації закондатованих грошей (150 злотих!), але ще і карують Богу духа вилних кожних інакше рішення із «законною» зміною цієї хари на грошову кару, а загальній сумі 4 злот. Польська влада не лиш не помагає нашим приватним школам, до того ж підставі міжнародних договорів є безумовною обов'язком, але ще заборона дарувати гроші на нашу школу. — Цікаве тільки чи адміністрації чинили відважніших з зробити щось подібного, чи би так дода до про «гашку», жертвою на кождо будь добродійні ціли, а спеціально на «онаржиство» школи Любоня?

3 Гуцульщини. (Алія з сирзи: про світло - економічного відродження Гуцульщини. — Оподаткування цілого населення на промислово-економічні цілі. Ніже перед війною Гуцульщини економічно експлуатували жидівсько-німецькі капіталісти, з тої економічний гот значне погіршилася від вибуху світової війни. Ті невідмірні економічні відносини наших Гуцулів (аути в парі з промисловими монополіями) і з застрашаною неграмотністю. Не місце тут описувати, а подорожувати всю нуджу Гуцульщини — слід тільки застерати, що всі торговля деревом, худобою, найбільш знаходиться неподільно жидівських руках. Так само за посередництвом жидівського купця дістає Гуцулкуруду і мануфактуру. В руках жидівського купця знаходиться 99 відсотків деталейних склянок по містах і селах Гуцульщини і буквально всі корисні гостинці, трафії і т. д. Здаєж Чомоша при публічній тороні около сімдесять відсотків ґрунтів знаходяться в жидівських руках, а так само майже справ з полонинами. Для заокруглення образних сумних відносин додаю, що і правний дорадочник Гуцула є в першій мірі жидівський адвокат. І так з року на рік з дня на день погугується Гуцульщина над беріг чинраз більшої економічної продукції.

Всі дотеперішні спроби підняти худільну справу, зорганізувати економічно не вдала бажаних наслідків з той причини, що дотеперішня діяльність одинач була безглузова, незорганізована й дорізною, а до того не отримала на зацікавлення широких мас селянства. Щойно з весною ц. р. гурми місцевих людей, зв'язаний з організаційний кооперативний комітет, розпочав плідну кооперативну акцію. Самозрозуміло, що розпочата тут кооперативна діяльність має до поборою дуже багато труднощів, а саме: загальна недовіра і неміцність віднощів до кооперативів, до ведення кооперативу, теренний відносини поодиноких осіб, а в слід за тим утруднений контакт з організаційним комітетом, широко закрита контрабандна діяльність кущів, а врешті закінчає до приречення до кооперативу в тих місцях, де вже перед тим існували невідомою ведення кооперативу кращими то що. Однак во краще всім цих послідовної праці в першій мірі кооперативного організатора й А. Шиброву удалось врешті поборою початкові труднощі. Не потребуємо згадувати, що розпочата ними кооперативна акція з марально дуже слабко й обізнаність поміж до закладання кращий до селян. Далші кооперативну акцію (достатньо збож, тогоя худобно, ялович, грибами, овочами, ягодами, овочевими вирощуваннями, організаційний комітет щойно з часом, миру виходили, і притримували ширше кругів населення до кооперативної праці).

Але вже й та величезна акція видала щасливих наслідків, — містичне зростання і денотетоту кращий, мир-у Країнолі і Півні, мають що (3) міль. більше тегово

ки одна з багатьох позицій нашого непосильного тягару. Чи ж з огляду на те приходить дивуватися мінігатурній скромності станиславського ярмарку?

Та всетаки його значіння в показовості, в пробності порівняння, в очевидній наглядності нашої примітивності в порівнянні з широтою всебічності інших народів, що живуть на нашій національній території. Форми поневолення є дуже різні народи. Одною з них, і то головною, є промислово-торговельна ласця, перетворення території даного народу в терен експлуатації шляхом опанування найбільш дохідних, ансковних ділянок суспільного життя.

Поруч експлуатації, яка є вислідом збройного завоювання, часом ще гіршішою є експлуатація мирного невольця, замулювання ґрунту для всестороннього економічного будівництва, підтримання основ існування. І тут в економічній боротьбі лимається не меншого героїзму, як у збройній війні. Часом той перший героїзм, героїзм будня, є навіть більший, як героїзм збройної боротьби, бо мало помітний, а ще менше цінний. Але з ширшої перспективи він однаково вартний, однаково славний. Героїзм будня, якого природним імпульсом є боротьба за існування, мотивом поширення вартості праці для багатьох родин, метою створення економічних цінностей як бази для розвитку культурного життя і політичної сили народу, — є так само величний і цінний як найкращий героїський вчинки на полі бою. Як збройна боротьба, особливо боротьба за визволення, невичучим вінем слави опромінює борців народних, так економічна боротьба, якої релігією є щоденний труд, не випускає праці, підносить націю на вищий шабел у безупинному розвитку ході людськості. Найкращим доказом цього є факт, що такі великі народи, як Англія і Америка, найбільших своїх героїв, перед якими клоняться увесь світ, нараховують серед купців і промисловців, серед тих творців матеріальних вартостей, які розширюють рамки життя, які вступають і лягають серед гримих пісень фабричних гудків, які опасаються землі залізничними шляхами, добувають все нові скарги з лона землі, перетворюють їх у пригоди приладдя і товари, дають світло і життя мільонам. А Німці, упокорені на кривавих полях бити, чи не тим героїзмом будня даються все вище і вище, стаючи поруч вчорашніх побідників, а навіть переростаючи їх?

Героїзм збройної боротьби втворює невичучу славу, кидає своє червоне проміння на цілі покоління, втворює традицію, яка в одно вік минувшину і сучасність та дає основу для величю думки про майбутність. Героїзм будня втворює національну свідомість, єднаючи в щоденному труді працюючих людей, поглиблюючи національну солідарність у всіх ділянках, навчаючи громадянство покладаючи на свої власні сили, поширюючи складну мережу самовистарчальності. До того ж героїзм будня заставляє нас щоденно виходити на бій, випробовувати свої сили, наставляти їх, заправляти до побіди.

Станіславський ярмарок, хоч є мінігатурою наших досягнень на економічному полі, одночасно є проречистим експонатом нашого економічного розвитку. Даючи нам змогу усвідомити собі наш примітивізм, нашу соціально-економічну відсталість, а поруч з тим будучи висловом героїзму будня, словесно він велике педагогічне завдання. І в тому поки-що його значіння.

Пам'ятайте, що всякі збірки на надгробник на могилі І. Франка треба посылати до Центробанку (Львів, Ринок ч. 10. І. пов.) на щадничу книжечку ч. 7910.

За єдність Європи.

Паневропейський конгрес у Відні.

Відень позавднів лаврів Женеві та Люкарнові: 3-го жовтня поклав угольний камінь під нову будівлю всевітнього мира — не з каміння та цементу, а з нової ідеї. Паневропейський конгрес прийшов у допомогу Лізі Націй. 28 народів і сотки визначних діячів — політиків, професорів і письменників приїхало творити атмосферу взаємного порозуміння і радити над засобами, як поширити її на держави та народи.

Провідник цього ідейного руху Ришард Микола Куденгове-Калергі є молодим 32-літнім людиною, сином бувшого австрійського графа і посла в Японії, який оженився з Японкою. Молодий граф відомий нині не тільки з кількох талановитих книжок (про етику, шляхетство, ролі техніки в культурі, паневропеїзм), але головним завдяки своїй невідомій діяльності як пропагатора мирового об'єднання. Його подорожі по головних центрах Європи та Америки дали прегарні результати; особистий вплив молодого людини мусить у нинішніх часах бути незвичайно сильний, щоб люде з великим досвідом і великим іменем не вагалися підтримати акцію, яка викликає стільки сумнівів і надбює стільки перепон: акцію в користь погосподження розданих і присмирення воєнничих. Куденгове-Калергі вірить сильно в те, що Європа мусить піти на дно, коли не схоче вдержатися на поверхні нинішнього післявоєнного моря спільними силами. Те, що інші глибокі історики, соціологи та економісти доказали в численних творах, він хоче перетворити в оборонну акцію перед небезпечною війною.

Єдиним засобом на його думку стати на перепоні європейської війни є перекопання держави, що держави, яка починає війну зі сусідом, визнає проти себе всю Європу. Війни в 1859 і 1914 рр. були безпосереднім наслідком атентатів однієї особи; хоча би останній французько-італійський конфлікт (атентат на Муссоліні) є доказом, що його можна поладати мирно. Незвичайно важним кроком на шляху до здійснення паневропейського ідеалу є охорона національних меншостей; держави, що неволять т. зв. національну меншості, мусять позбутися свого національного фанатизму. Роля Англії та СРСР є незвичайно важна як учасників або щонайменше прихильників паневропейської ідеї. Радянський уряд не бере участі в конгресі; однак це його принципове становище не виключає ще зміни, коли початий паневропейський рух виявить своє справжнє обличчя.

Паневропейський конгрес не обмежується на самих ідеях та ідеологіях. До його почесного комітету ввійшли впливові посередники європейської політичної думки, такі як Кайо, бувший франц. прем'єр і неодноразовий міністр, чеський міністр закорд. справ Бенеш, голова німецького парламенту Лебе, бувший міністр закорд. справ Італії граф Сворца, буш. австрійський канцлер Зайпел, делегат Греції в Лізі Націй Політіс. Трьохденні наради конгресу поділені на три часті: політичну, господарську та ідеологічну. Ось кілька рефератів: „Паневропа і Ліга Націй“ (Політіс), „Панамерика і Паневропа“ (Альварез з Чіле), „Європа і проблема нац. меншостей“ (Морокутті, Югославія), „Паневропа і соціалізм“ (Гере, Німеччина), „Паневропа і модаде покоління“ (Гідеонсон, Голандія).

Сила цього конгресу не в кількості висловлених ідей і не в самій ентузіазмі миротворців. Поруч резолюцій, про які почуємо за два дні, вже нині учасники конгресу вказують на велику вагу факт, що заступник одного з світових банкірів, Моргана, Томас Ламонт заявляє в статті з нагоди відкриття конгресу, що в інтересі Америки всім не є надалі підтримувати європейський капіталізм і імперіалізм.

Він є той гадки, що славний плян Доза повинен бути зредукований і що Європа не може нести таких страшних тягарів воєнного дозугу, як до цього часу. Він закликає про необхідність скликання міжнародної економічної конференції для реалізації цих непомірних тягарів.

Паневропейський конгрес, який є ділом трохлітньої праці однієї людини, є для його учасників доказом, що збірка їх діяльності може дати ще кращі наслідки. Правдою є, що причиною останньої війни були економічні причини; але не меншою правдою є те, що коли б германічні європейські держави мали інші ідеї, тоді вони шукали би розв'язки своїх труднощів іншими засобами.

На парламентній арені.

Інтерпелляції посла Українського Клубу в сеймі.

1. Посол Братунь і тов. з Українського Клубу питають міністра внутрішніх справ у справі побиття мешканців села Бережні Пилипи Стеринчука командантом постернику в Любомлю Завадський.

2. Всі послы Українського Клубу інтерпелюють голову Ради міністрів і міністра внутрішніх справ у справі безправного роззавання справоздавчого віла, яке скликав у м. Залізях, золочіського повіту. Віце роззав заступник зборівського староства Жичинський.

3. Інтерпелляція посла Назарука і тов. з Українського Клубу до міністра внутрішніх справ у справі усунення дотеперішньої управи фундацією „Інституту Народний Дім у Львові“.

4. Інтерпелляція посла Назарука і тов. до міністра внутрішніх справ і міністра освіти в справі наказу шкільних кураторів називати по школах українську мову русьською та заборонити її назви в статуті товариства „Дуг“ у Радехові, тернопільського повітства.

5. Інтерпелляція посла Назарука і тов. з Українського Клубу до голови Ради міністрів в справі порушення 7. ст. договору про охорону національних меншостей що до України і Білорусинів в Польщі. По думці 7. ст. названого договору Українці і Білорусини мають приймати в Польщі до державної служби, а тим самим і учительської пропорційно до загального числа українського і білоруського населення в Польщі. Іде за Австрію було в Чехії встановлено відношення відсоткове: при призначенні кандидатів Чехів і Німців до державної і шкільної служби. Та й тепер чехословацьке правительство збирає те відношення і німцям школи обсядають лише вчителі німцями. Натомість польське правительство не лиш відповідальні місця виключно поляками, але на низці посади приймає різно заведати пів процент України і Білорусинів, не зв'язуючи на те, що вони творять понад 31 проц. загального населення (24 проц. Українців, а 6 проц. Білорусів) і в таким відношенням слід їх приймати до державної служби. Навіть одиномовні і двомовні школи українські і білоруські обсядають шкільні кураторії майже виключно поляками. Таке поступовання польського правління має всі ознаки переслідування України і Білорусинів під національним, політичним і економічним оглядом, та є суперечним з вимогами від них лояльності для польської держави.

Тому то питають підписані Раду міністрів, чи готова вона законом упорядкувати відсоток щорічного призначення кандидатів до державної і шкільної служби в Польщі з огляду на українську і білоруську народність?

6. Інтерпелляція Козубського і товаришів до міністра внутрішніх справ у справі побиття і знущання, яких допустився солдат села Рудомель, крем'янецького повіту, на тамошніх людях.

7. Інтерпелляція Мавківки і тов. з Українського Клубу до міністра внутрішніх справ і справедливості в справі побиття селянина села Явельч, жиньської волости, хоробинського повіту, Степана Ворончука-Омельчука поліцаєм державної поліції в Каміні Литовському.

8. Інтерпелляція Мавківки до міністра внутрішніх справ і справедливості в справі побиття, яких допустили поліцаї держ. поліції в Чорнощині, берестейського повіту, на мешканців тогж містечка Трофимові Королевичаї.

Радянська Україна.

З театрального життя.

В літературному додатку до харківських „Вістей“, що виходить п. н. „Культура і Побут“ появилася інтерв'ю зі завідувачим управою полігосвіти на Україні Озерським про наближаючий новий театральний - мистецький сезон на Україні.

З нього довідуємося, що найви-

датнішою подією цьогорічного театрального сезону буде організація двох нових українських оперних театрів у Києві та Одесі. Вони будуть творити разом з харківською оперою одно оперне об'єднання. Організація української опери в Києві не стрінула ніяких перешкод і пішла дуже гладко. Зате в Одесі справа йшла важче, хоч тепер і там вона представляється добре.

Деякі кола громадянства вимагають для українських опер виключно українського репертуару. Вони кажуть: краще, щоб було менше опер, але щоб вони були виключно українські. Державні чиновники, як довідуємося з інтерв'ю, ставлять справу інакше. Вони хочуть дійти до розвитку українського оперного репертуару через українізацію світового оперного матеріалу. Озерський висловив на це такий погляд:

„Ще на мікротиті минулого року української опери в Харкові не доводилося зазначати, що українська культура починає підіймати голову з вузько-національних рамок і сад, що справа української культури стала справою державною і що до створення її стоять зараз не тільки національні українські сили, але й сили інших націй на Україні, і навіть поза Україною (?). Стає й кермує процесом творення української культури комуністична партія, робітничі класи, а це значить, що широкі, а що найважливіше, робітничі маси беруть участь і втягаються до цієї справи. Було б безглуздом і надзвичайно шкідливим для української культури, тримати тут „задріпанської“ політики і одстоювати тих, хоча б і не Українців, що хочуть і мають здібності і можуть принести до збагачення української культури. А оперні справи це просто потрібно. Наша музика — переважно пісня (козаські досягнення), романс (менше), „душки“ і оперети. Симфонію не було, в українських опері не треба було. Малею вправді до п'ястятка опер, але вони слабенькі в вокальному і в музичному відношенні. Чи можемо ми обмежити репертуар лише операми? Чому не перенести на український ґрунт опери руські і світові композиторів? Ми вважали це за свій культурний і політичний обов'язок. Через українізацію опери до української опери — то немисливий і єдиний шлях“.

Так дивиться на справу офіційний представник уряду, якому всі ці справи безпосередньо підлягають у практичному житті.

Широко розгалужена на Україні також сітка драматичних театрів, що користуються державною опікою і фінансовою допомогою. Цього року „Березіль“ буде вже в Харкові, в Києві буде театр Ім. Франка. Він матиме філії в Донецькому басейні, в Житомирі і Вінниці. В Дніпропетровську (Катеринослав) є театр Ім. Заньковецької, в Полтаві театр Ім. Шевченка, драматичний театр в Одесі та Чернігові. Минулого року був окремий драматичний театр на Поділлі. Цього року буде там замість нього філія київського театру Ім. Франка.

На Україні всіх дуже цікавить питання, чому „Березіль“ перенесли з Києва до Харкова. З інтерв'ю довідуємося, що сталося це тому, що „Березіль“ є найдосконалішою і найважливішою і щодо репертуару і щодо техніки театральною одиницею на Україні. В Києві бучило не було для нього „відповідної атмосфери“. Він там задихувався. А в Харкові має бути для нього нібито краще і ширше поле діяльності.

В Харкові існує ще жидівський театр. Був намір заснувати і державний російський театр, але він цілковито відпав.

Поза тими театрами, що користуються державними субсидіями і є немовби державними театрами, є ще й інші, що ніякою державною допомогою не користуються. В Харкові організують „Український Народний Театр“, в Києві такий самий театр вже давно заснований. На його чолі стоїть відомий артист Микола Садовський і О. Саксаганський, обидва корифеї українського театру. Цей театр ніяк не може добути приміщення в Києві. Про те довідуємося вже з окремої статті В. Вірного. Театр бажав дістати приміщення в театрі Ім. М. Заньковецької, що ще перед війною був довгі літа пристановищем українського театру. З тим будинком зв'язана історія українського театру в Києві. На жаль України